

Zapomniane Skalki

The Forgotten Rocks

Najpiękniejsze skałki ostańcowe dolnotriasowych piaskowców w Sudetach

Most scenic tors of Lower Triassic sandstones in the Sudety Mts.

Lokalizacja:
województwo dolnośląskie
powiat wałbrzyski
gmina Mieroszów

Region geograficzny:
Sudety Środkowe
Góry Stołowe, Zawory

Jednostka geologiczna:
Sudety środkowe
synklinorium śródsudeckie

Location:
District: Lower Silesia
County: Wałbrzych
Commune: Mieroszów

Geographical regionalization:
Central Sudety Mountains
Table Mountains, Zawory

Geological unit:
Central Sudety Mountains
Intra-Sudetic Depression

Waloryzacja poznawcza | Cognitive valorization: ★★★

Waloryzacja turystyczna | Tourism valorization: ★★★

Zapomniane Skalki to wyrobisko dawnego kamieniołomu czerwonych, dolnotriasowych (pstry piaskowiec) piaskowców arkozowych, położonego w Sudetach Środkowych, tuż przy drodze Mieroszów-Chelmsko Śląskie, między Łączną a Różaną, na wschodnim zboczu Bieśnika (650 m n.p.m.) W pobliżu jest więcej skałek podobnego typu. Po południowej stronie drogi, na zboczu Dziobu (693 m n.p.m.) znajdują się dwie izolowane skałki: Samotna i Bliźniaczka, zaliczane niekiedy do Zapomnianych Skałek. Kilkadziesiąt m dalej na północ leżą Czartowskie Skały (niektórzy błędnie używają tej nazwy w odniesieniu do Zapomnianych Skałek). Wszystkie te grupy skałek, są obecnie objęte ochroną jako pomnik przyrody o nazwie „Zapomniane Skałki”. Nazwa rezerwatu nawiązuje zapewne do faktu, że Zapomniane Skalki są położone najbliżej drogi. Obszar między Zapomnianymi Skalkami a Samotną i Bliźniaczką ma charakter niskiej przełęczy.

Przedmiotem niniejszego opisu są wszystkie wspomniane

The Forgotten Rocks is an abandoned quarry of red, Lower Triassic (Bunter) arcose sandstones located in the Central Sudety Mts., close to the road Mieroszów-Chelmsko Śląskie, between Łączna and Różana, on the eastern slope of the Bieśnik Hill. In the vicinity there are a number of similar rocks, e.g., Samotna (“Lonely Rock”) and Bliźniaczka (“Twin Sister”)

photo Tomasz Bartus

Fig. 1. Skałka w formie baszty w grupie Czartowskich Skał
Fig. 1. Rock tower in the Devils' Rocks group

photo J. Baczynski

Fig. 2. Okna w bastionie skalnym
Fig. 2. Windows in a rock bastion

skalki. Pod względem geologicznym są to ostańce erozyjne, położone na europejskim dziale wodnym, między zlewiskami Morza Bałtyckiego i Północnego, na wysokości ok. 600 m n.p.m., w największej strukturze Sudetów Środkowych – synklinorium śródsudeckim. Najatrakcyjniejsze spośród nich to Czartowskie Skaly, które już w okresie międzywojennym były pomnikiem przyrody. Tworzą je bastiony skalne, z których największe mają długość 50 m i wysokość 20 m, rozdzielone wąwozami o pionowych ścianach. Niektóre Skalki mają fantazyjne kształty murów, bastionów, w których dolna lawica – jako mniej odporna na erozję, została bardziej ścieniona niż górna, a wręcz jej ciągłość została przerwana. Daje to niezwykle efekt okien, nazywany popularnie „czarcimi oczami”. W partiach Zapomnianych Skalek położonych najbliżej drogi zobaczyć można urwisko – ścianę dawnego kamieniołomu, wysoką na 10 m. Podobne wysokości mają Samotna i Bliźniaczka. Praktycznie na wszystkich ścianach skalnych zobaczyć można wyraźne warstwowania przekątne mało- (20-40 cm) i wielkoskalowe (do 3 m). Utworzyły się one w osadach rzek roztokowych, niosących materiał pochodzący głównie z niszczenia permskich skał osadowych i wulkanicznych. Uważny obserwator zauważy kanały erozyjne, wycięte

photo Tomasz Bartus

Fig. 3. Zapomniane Skalki - ściana dawnego kamieniołomu
Fig. 3. The Forgotten Rocks - wall of the historic quarry

on the slope of the Dziób Mt. Several tens of meters to the north there are the Czartowskie Skaly (“Demon’s Rocks”), sometimes mistaken with the Forgotten Rocks. All these localities are recently under protection as the “The Forgotten Rocks” nature monument. The name probably reflects their position closest to the road. The area between the Forgotten Rocks, the Lonely Rock and the Twin Sister is a low pass.

The following the description includes all the rocks mentioned above. These are erosional tors located in the Intra-sudetic Depression, at the European Divide, at elevation of about 600 m a.s.l. The most attractive are the Demons’ Rocks, which have been the nature monument since before the World War II. These are the tors up to 50 m long and up to 20 m high. Some rocks form unusually shaped walls or bastions in which the lower layer, apparently less resistive to erosion, has been much reduced or even removed, forming rock windows named “devils’ eyes”. In the part closest to the road the wall of past quarry is preserved, about 10 m high. The Lonely Rock and the Twin Sister are of the same height. In all the exposures small- (20-40 cm) and large-scale (up to 3 m) beddings are visible. The sandstones were deposited

photo Tomasz Bartus

Fig. 4. Warstwowania przekątne w piaskowcach dolnotriasowych
Fig. 4. Cross stratification in the Lower Triassic sandstones

photo Tomasz Bartus

Fig. 5. Skalka Samotna
Fig. 5. The Lonely Rock

w nieskonsolidowanym podłożu, które zostały następnie wypełnione osadem. Można je rozpoznać po podgiętym kształcie i po obecności grubszych otoczków w spągu.

Dostęp do Zapomnianych Skalek i Czartowskich Skal jest bardzo łatwy, gdyż leżą one w łatwym terenie, na dodatek tuż przy drodze asfaltowej Mioszów – Chelmsko. Wzdłuż tej drogi prowadzi niebieski szlak turystyczny, a w pobliżu przebiega szlak zielony.

by braided rivers transporting the clastic material derived mostly from erosion of Permian sediments and volcanics. More experienced tourists can recognize erosional channels cut in an unconsolidated bedrock and filled with sediment. Typically, such forms are bent and contain coarse pebbles in the bottom parts.

The Forgotten Rocks are easily accessible from the road Mioszów-Chelmsko, along which the blue trail runs. In the vicinity there is also the green trail.

Both the tourist and scientific values of the geosite are of national value.